

Yrityskaupan hyväksyminen: Orkla ASA / Kotipizza

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle on 30.11.2018 ilmoitettu järjestely, jossa Orkla ASA hankkii yksinomaisen määräysvallan Kotipizza Group Oy:ssä.

Orkla ASA (jäljempänä "Orkla") on Oslon pörssiin listattu Pohjoismaissa ja Baltian alueella toimiva päivittäistavarakaupan tuotemerkkien toimittaja. Suomessa Orkla toimii neljällä liiketoiminta-alueella: Orkla Suomi toimii elintarvikealalla, Orkla Care kehittää henkilökohtaisen hyvinvoinnin tuotteita sekä terveys- ja haavanhoitotuotteita, Condite Oy toimii leipomo- ja elintarviketeollisuuden raaka-aineiden maahantuonti- ja tukkumyyntisektorilla ja Pierre Robert toimii vaatetusalalla. Pohjoismaiden ja Baltian lisäksi Orkla toimii Intiassa, Tšekissä, Itävallassa, Puolassa ja Venäjällä. Orklan liiketoiminnan painopiste on kuluttajille suunnatuissa tuotemerkeissä, mutta yhtiö toimii yhä myös energia-, kiinteistö- sekä pääomasijoitusmarkkinoilla.

Kotipizza Group Oy on Kotipizza Group -konsernin emoyhtiö (Kotipizza Group ja sen yritysryhmään kuuluvat yhtiöt jäljempänä "Kotipizza Group"). Konserniin kuuluvat ravintolaketjut Kotipizza Oy, Chalupa Oy, The Social Burger Joint Oy ja No Pizza Oy sekä konsernin eri ketjujen hankinnoista vastaava ja tukkuliiketoimintaa harjoittava Helsinki Foodstock Oy. Kotipizza Group koostuu ns. fast casual -ravintolaliiketoimintaan keskittyvistä yksiköistä, joissa panostetaan kohtuuhintaiseen, mutta perinteisempää pikaruokaa tuoreempaan ja vastuullisemmin tuotettuun ruokaan. Kotipizza Group listautui Helsingin pörssin päälistalle heinäkuussa 2015.

Ilmoittajan mukaan yrityskaupan arvioinnin kannalta relevantit markkinat ovat i) pikaruokaravintolamarkkinat, ii) pakaste- ja einespizzamarkkinat sekä iii) tukkuliiketoiminnan markkinat. Kotipizza Groupiin kuuluvat yritykset harjoittavat ravintolaliiketoimintaa sekä tukkuliiketoimintaa, jossa sen asiakkaita ovat konsernin omat ravintolaketjut sekä muutamat valtakunnallisesti toimivat ja pienemmät ketjut. Orkla puolestaan toimii päivittäistavarakaupan pakaste- ja einespizzamarkkinalla sekä tukkuliiketoiminnan markkinoilla, jossa sen asiakkaita ovat vähittäiskaupat ja HoReCa-alan toimijat.

i. Pikaruokaravintolamarkkinat

Kotipizza Groupin liiketoiminta on keskittynyt pikaruokaravintolasegmenttiin. Kotipizza Oy harjoittaa pizza-alan franchising-toimintaa Suomessa. Chalupa Oy on meksikolaistyylinen ravintolaketju, joka toimii Kotipizza-ketjun tavoin franchising-mallilla. The Social Burger Joint Oy on erikoistunut käsityönä tehtyihin hampurilaisiin ja vastaa kolmesta Helsingissä sijaitsevasta hampurilaisravintolasta sekä catering-palveluja tarjoavasta ruokare-

kasta. Kotipizza Group on lisäksi lanseerannut lähinnä kansainvälisille markkinoille suunnatun No Pizza -pizzaravintolakonseptin kesällä 2018. Orkla ei toimi pikaruokamarkkinalla Suomessa lainkaan, eikä horisontaalisia päällekkäisyyksiä pikaruokaravintolamarkkinalla synny.

ii. Pakaste- ja einespizzamarkkinat

Orkla toimii Suomessa pakaste- ja einespizzojen markkinalla, jolla se valmistaa ja toimittaa Grandiosa-merkkisiä pakastepizzoja jälleenmyyjille, kuten päivittäistavara- ja lähikaupoille sekä huoltoasemille. Orkla Suomi toimittaa myös vähäisissä määrin no brand -pakastepizzoja noin sadalle R-kioskille Suomessa. Kotipizza Group ei ilmoittajan mukaan toimi markkinalla lainkaan, eikä horisontaalisia päällekkäisyyksiä pakaste- ja einespizza-markkinalla synny.

iii. Tukkuliiketoiminnan markkinat

Elintarvikkeiden vähittäiskaupan hankintamarkkinat

Elintarvikkeiden vähittäiskaupan hankintamarkkinat sisältävät ilmoittajan mukaan päivittäistavaroiden myynnin valmistajalta tukku- ja vähittäiskauppiaille sekä muille yrityksille.¹ Osapuolet esittävät, että markkinat ovat vähintään Suomen laajuiset kansallisista myynti-, jakelu- ja logistiikkakanavista sekä kansallisista myyntisopimuksista johtuen.

Orkla Suomi, jonka muodostavat Orkla Foods Finland ja Orkla Confectionery & Snacks Finland, myy elintarvikkeita Suomessa vähittäiskauppareille. Lisäksi Orkla Food Ingredients toimii Suomessa Condite Oy:n kautta, joka myy leipomo- ja elintarviketeollisuuden raaka-aineita leipomo- ja ruokateollisuudelle. Myös Kotipizza Groupiin kuuluvalla Helsinki Foodstock Oy:llä on erittäin vähäisissä määrin myyntiä vähittäiskaupan toimijoille. Osapuolten välille ei kuitenkaan synny ilmoittajan mukaan horisontaalista päällekkäisyyttä, koska osapuolista käytännössä ainoastaan Orkla toimii kyseisellä markkinalla Suomessa.

Elintarvikkeiden vähittäiskaupan hankintamarkkinoiden myynnin kokonaisarvo on vuonna 2017 ollut ilmoittajan arvion mukaan noin 7 900 miljoonaa euroa, Orklan myynnin osuus on ollut []² miljoonaa euroa ja markkinaosuus noin [0-5] % sekä Kotipizza Groupin [] miljoonaa euroa ja markkinaosuus [0-5] %.

¹ Ilmoittaja on viitannut markkinamäärittelyn osalta KKV:n ratkaisukäytäntöön: KKV:n päätös 15.12.2017, *Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, HOK-Elanto Liiketoiminta Oy, Pirkanmaan Osuuskauppa, Turun Osuuskauppa Ja Meira Nova Oy (S-Herkkukeittiö Oy) / Stockmann Oyj Abp:N Herkku-Liiketoiminta*, Dnro KKV/700/14.00.10/2017. Ks. Myös KKV:n päätös 11.4.2016, *Ruokakesko / Suomen Lähikauppa*, Dnro KKV/1575/14.00.10/2015.

² Hakasulkeisiin merkityissä kohdissa tarkka tieto on poistettu liikesalaisuutena.

HoReCa -tukkukaupan markkinat

HoReCa-tukkukaupalla tarkoitetaan ilmoittajan mukaan vähittäiskaupan ulkopuolista tavaravälitystä HoReCa-toimialan yrityksille. Osapuolet esittävät, että HoReCa-tukkukaupan maantieteelliset markkinat ovat vähintään kansalliset³, ja mahdollisesti myös Suomea laajemmat, koska suuri osa HoReCa-sektorille myytävistä tuotteista tulee Suomen ulkopuolelta. Tarkasteltavana oleva yrityskauppa ei estä ilmoittajan mukaan tehokasta kilpailua HoReCa-tukkukaupan markkinalla ja tarkka maantieteellisen markkinan määritelmä voidaan näin ollen jättää avoimeksi.

Yrityskaupan molemmat osapuolet toimivat HoReCa-tukkukaupan markkinalla. Osana Orkla Suomea toimiva Orkla Foodservice toimittaa sekä kuluttajamerkki- että private label tuotteita HoReCa-toimialalle, tukkuliikkeille ja elintarviketeollisuudelle. Myös Helsinki Foodstock Oy toimittaa ravintolaliiketoimintojen käyttämiä raaka-aineita, materiaaleja ja tarvikkeita pääasiassa ketjuohjatuille HoReCa-alan yrityksille. Yrityskaupan osapuolilla on vähäisessä määrin myös vertikaalisessa suhteessa olevaa liiketoimintaa HoReCa-tukkukaupan markkinalla Helsinki Foodstock Oy:n hankkiessa pienen osan tuotteistaan Orkla Suomelta ja Orkla Foods Danmark A/S:lta.

HoReCa-tukkukaupan myynnin kokonaisarvo on vuonna 2017 ollut ilmoittajan arvion mukaan noin 2 000 miljoonaa euroa, josta Orklan markkinaosuus on ollut noin [0-5] % ja Kotipizza Groupin noin [0-5] %.

Yrityskaupan ilmoittajan mukaan yrityskaupalla ei ole vaikutusta tehokkaaseen kilpailuun relevanteilla markkinoilla, koska yrityskaupan osapuolilla on ainoastaan hyvin vähäistä horisontaalisesti päällekkäistä sekä vertikaalisessa suhteessa olevaa liiketoimintaa tukkuliiketoiminnan markkinalla.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla. Osapuolilla on liiketoiminnoissaan ainoastaan hyvin vähäisiä päällekkäisyyksiä, eikä yritysjärjestely muuta markkinoiden rakennetta merkittävästi millään ilmoitetun yrityskaupan kannalta relevanttien markkinoiden osa-alueella. Kilpailu- ja kuluttajaviraston markkinaselvityksessä ei myöskään ilmennyt, että yrityskaupalla olisi haitallisia vaikutuksia.

³ Suomen keskeisimmät HoReCa-tukkukaupat, kuten Heinon Tukku, Kespro, Meira Nova ja Metro-tukku toimivat ilmoittajan mukaan valtakunnallisesti ja toimittavat tuotteita ympäri Suomen. Myös KKV:n asiassa *HKScan Finland Oy / Järvi-Suomen Portti Osuuskunnan Mikkelin liiketoiminta* teettämän markkinakyselyn mukaan HoReCa-sektorin tukkumyyntimarkkinoita tulisi tarkastella kansallisina johtuen elintarvikkeiden säilyvyyteen ja eri maiden erilaisiin makutottumuksiin liittyvistä syistä: KKV:n päätös 6.10.2010, *HKScan Finland Oy / Järvi-Suomen Portti Osuuskunnan Mikkelin liiketoiminta*, Dnro KKV/1102/14.00.10/2009.

Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Orkla ASA hankkii yksinomaisen määräysvallan Kotipizza Group Oyj:ssä.

Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa tutkija Jenna Huttu, puhelin 029 505 3576, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja Timo Mattila

Tutkija Jenna Huttu